

DAHAVSKI POROČEVALEC

GLASILO JUGOSLOVANSKEGA NARODNEGA ODBORA

Štev. 26

Dahau, v četrtek, dne 31. maja 1945

Broj 26

NAŠ ZUNANJI MINISTER PRI PREDSEDNIKU TRUMANU

Razgovori Harry Hopkina sa Staljinom nastavlja se u atmosferi najveće srdačnosti

WASHINGTON, 30. maja - Službeno saopštenje iz Bele Kuće javlja je večeras da je predsednik Sjedinjenih Država primio jugoslovenskog ministra spoljnih poslova Šubašića, s kojim se zadržao u dužem i prijateljskom razgovoru. Pre polaska za Evropu, jugoslovenski ministar spoljnih poslova razgovarao i sa izvesnim višim funkcionerima podsekretarijata za spoljne poslove.

SAN FRANCISCO, 30. maja - Po izjavi zun. ministra Stettinusa je bilo o proceduri pri glasovanju u Svetovnom odboru za varnost dosežen načeln sporazum tudi glede pravice veta; obavljala je koncepcija, kakor je bila že dogovorena med Staljinom, Churchillom i Rooseveltom na kriskom sastanku.

SAN FRANCISCO, 30. maja - Po ugodnom zaključku svih velikih vprašanj, ki so bile poverjene konferenci za sestavo Spomenice o svetovni varnosti, je sada upravljena nada, da bo okrog 6. juna konferenca dokončala svoje delo in bo potem zaključena z govorom ameriškega prezidenta Trumana.

MOSKOVSKI RAZGOVORI

MOSKVA, 30. maja - Prema izveštajima britanskih i američkih novinara, razgovori Harry Hopkina sa Staljinom nastavlja se u atmosferi najveće srdačnosti i uzajamnog razumevanja.

MOSKVA, 30. maja - "Pravda" objavlja, da zadržanje švedskih oblasti ni bilo v zadnjem času povsem jednako nasproti Nemcem i Rusom, temveč pristransko v korist Nemcev. Švedska uprava podpira razne nemške konzule i druge bivše oblastnike, ki so se skrili v Švedski. Na to trditve "Pravde" pravijo dnevniki levčarskih omoči, da švedski meščanski krogi dajejo še vedno potuho raznim nemškim i madjarskim pribožnikom. Bilo bi nad vse koristno, ako bi švedska vojaška uprava uvedla preiskavo glede na trditve "Pravde".

DONJI DOM OPET PODELJEN NA STRANKE

LONDON, 30. maja - Posle pet godina, Donji Dom juče je prvi put bio opet podeljen na poslanike vlade i poslanike opozicije. U opoziciji su pored labourista bili i liberali.

LONDON, 30. maja - U nastavku debate, g. Eden je dao izjavu o situaciji na Levantu. Situacije u ovom delu Male Azije izaziva zabrinutost i u Sjedinjenim Državama stoga što je ovaj deo malazijske obale važna stanica na putu za Daleki Istok.

OBNOVITVENA DELA V NAŠEM PRIMORJU

TRST, 30. maja - Na gospodarskom području lahko zaznamujemo prvo večje uspehe: poleg skorajšnje otvoritve železniške zveze z Ljubljano, Mariborom i Zagrebom, kar bo omogućalo dovoz znatno većih množina hrane, zlasti živine, so navezani že tudi prvi stiki med tržiškom i slovensko industrijo. Iz Jugoslavije bo organiziran dovoz sirovin za tržiško teško industrijo i ladjedolnice. Delegati so u tom pogledu prejeli u Ljubljani vsa zagotovila i prejeli tudi že poročila za razna podjetja. Pričakuje se te dni obisk organov i dušijskih oblasti iz Jugoslavije, ki si bodo ogledali vse tržiške prometne i industrijske naprave i nato uredili s krajevnim čin. angl. čuštika na Koroškem, da doslej ni prejel pritožbe.

telji vse podrobnosti. Trst gre z vso smotrnostjo boljši bodocnostu naproti.

TRST, 30. maja - Na području slovenskega Primorja delajo se-gaj za obnovitvena dela u Trstu že tri velike žage: u Sempetru na Krasu, u Bači i Ilirski Bistrici.

BEOGRAD, 30. maja - "Borba" prinasa zanimivo poročilo o življenju u Trstu. Minilo je komaj mesec dni po osvoboditvi i u vlada u mesta živahno delo. Obravlja se cestni i pomorski promet, odpirajo se trgovine, škole, biografii i tudi veliko Verdijevo gledalište je otvorilo sezono z opero "Carmen". Oživljaju razna kulturna društva ter pevski zbori Italijanski i slovenski; zlasti se trudi radijska postaja, da čim bolj zadovolji dokaj zbirne Tržacane. Po jugoslov. zasedbeni vojski z mestno upravu poverjeni izvršni odbor NOO je izdao že mnogo ukrepov za demokratizaciju mesne uprave i izločitev vsega fašističnoga iz nje. Mestna uprava lahko mirno računa na podporu 120.000 glave množice svih tržiških delavcev brez razlike narodnosti. Prehrana se boljša i mešćani imaju že već hrane, kakor su je imeli pod naci-fašističnu upravu.

TRST, 30. maja - Obnovitvena dela se nadaljujuju s polno parom. Vzpostavljen je obrat u "Pâtisserie Trstino", tvornici za testenine, ker je prešla od ministarstva za industriju dovoljne količine moke. Prav tako su u pogonu prehrambeni zavodi "Antelca" i "Arrigona"; vsak čas bo prišla u delu i tvornica "Alabarda".

ILIRSKA BISTRICA, 30. maja - Te dni bo prišel obratovati tukajšnji premogovnik, ki bo davao dnevno 20 vagonov premoga Trstu. Na odvoz čaka okrog našega mesta mnogo gradbenoga materijala, u trnovskom gozdu pa je pripravljenih okoli 50.000 m³ drv za Tržacane. Mnogo specialnoga tehničnoga lica je u Trst.

GIBANJE U VZHODNI FURLANJI

TRŽIČ OB SOCI, 30. maja - Pokret za priključitev vse vzhodne Furlanije tja do stare avstro-italijanske meje k Jugoslaviji se vedno bolj širi. Po svih vseh zbira prebivalstvo dragocnosti za jugoslovensku vojsku. Neka mala vasica je sama oddala en kilogram zlata u ta namen. Prebivalstvo noću o kakem nadaljnjem sožitju pod Italiju nićesar slišati i je odlučeno, da bo, ako bi morale jugoslovenske čete zapustiti po njih zasedene furlanske kraje, sledilo četam; tako su Furlani sklonili na številnih zborovanjima.

KRMIN, 30. maja - Okrog Krmina su se poskrili razni fašistični prvaci iz Gorice, ki skušaju sedaj hujskati proti Jugoslaviji. Prebivalstvo pa je dobro poućeno o njihovim tem-nih načrtima i odklanja slićerno hujskanje i slepomišljenje.

LONDON, 30. maja - Radio navaja obtožbe beograjske "Borbe" o progonima koroških Slovenecv i na izjavu nekoga višjega čin. angl. čuštika na Koroškem, da doslej ni prejel pritožbe.

OBVEŠČEVANJE JAVNOSTI

Ugotovili smo, da se naš položaj po osvoboditvi v bistvu ni izboljšal: ostali smo jetniki, priporniki, "heftlingi" z vsemi prilastki prebivalcev z oboroženo silo zastraženega koncentracijskega taborišča. In če se ni izboljšal, sledi, da se je sorazmerno s časom, ki ga izgublamo za žico, celo poslabšal. Življenje v taborišču je slehernemu izmed nas načelo moči, dokraj ga ni med nami, ki ne bi bil preživel kakšno težko boleznijo, skoraj vsakdo je potreben počitka in oskrbe. Obejani smo pa, da dalje sedimo na ruševinah taborišča, ki so mu razigrani dnevi prevrata odprli vse stare rane, da sreča gnoj, okuzenost in smrad na vsak korak. Izčrpani, izpod kopani od prejšnjega gladovanja in muk, tuberkulozni - pomlad je čas, ko se obnavljajo kaverne v pljučih - propadamo iz dneva v dan.

Kdo se bo se čutil, da se na vse to polasčata množice zaskrbljenost in nemir? V teh okoliščinah je pač obžalovanja vredno, da poklicani činitolji od vsega početka niso utegnili posvetiti dovolj pozornosti dobro organiziranemu, zanesljivemu obveščevanju jetnikov. Danes nihče v taborišču zatrdno ne ve, pri čem smo, o dogodkih, ki se nas živo tičejo, si lahko ustvarjamo samo domneve in utvare - in živčnost postaja naš vsakdanji kruh. Za prehod iz esesovskega režima na svobodo se je pri vodstvu taborišča v naglici improvizirala neke vrste priporniška avtonomija, naš Mednarodni odbor je postal najožji sodelavec poveljstva z obsežnimi pravicami in odgovornostjo. V naglici improvizirala se je ta avtonomija, pravimo, a dasi je manjkalo izkušenj, moramo priznati, da je Mednarodni odbor doslej v splošnem zadovoljivo izpolnil svojo kočljivo nalogo.

Nepojmljivo nam je samo, kako se je moglo zgoditi, da je informacijska služba, ta najobčutljivejša posredovalka med vodstvom in množico, ki bi ji v naših okoliščinah moral pripasti pač pomemben delo, ostala na tako neodgovorni višini. Če se danes nezaupanje loteva ljudi, mar ni temu nezaupanju v veliki meri krivo dejstvo, da smo jim iz uradnega vira šestokrat objavljali stvari, ki so bile daleč od resnice? Jetniška duša je najbolj dovzetna za dobrote in žalitve na področju prehrane. Je bilo mar treba, da smo ljudem - iz uradnega vira - razglasali, da bo taboriščna kuhinja jutri, po jurisnjem prešla na ameriški jedilni list, če smo takoj nato morali poslušati razlago, da ameriška vojna oblastva prav za prav niso dolžna, skrbeti za hrano političnih jetnikov? (Mimogrede bodi potoženo, da imajo politični interniranci po konvencijah Mednarodnega Rdečega križa iste pravice kakor vojni ujetniki in da sta določila teh konvencij podpisali tudi Amerika in Jugoslavija.) Če nam je razočaranje itak od vsega početka namenjeno, ali je bilo res treba še s takšnim ravnanjem kurkati razdražene duhove?

Vestno obveščevanje javnosti je brez dvoma eden najplemenitejših opravkov, ki si jih lahko zamislimo v družbi. Razmere so nanesele, da se je v taborišču znašlo sorazmerno veliko število poklicnih novinarjev in pisateljev vseh narodnosti, zato organiziranje takšne službe nikakor ne bi bila težavna naloga. Iz nam nerazumljivih razlogov teh novinarjev in pisateljev nihče ni pritegnil k široko zasnovanemu propagandnemu delu, ki bi bilo naloga taborišča kot celote, ki bi bilo v interesu mednarodne javnosti in posebej še v interesu naše skupne zavezniške stvari. Prepuščeno jim je bilo samo, da se vsak zase izzivljajo v okviru svoje narodnostne skupine, a onemogočen jim je bil celo poskus ustanoviti mednarodno zvezo v taboriš-

ču prisotnih novinarjev, karere namen naj bi bil, olajšati zbiranje gradiva o grozotah, ki so jim bili priče na lastne oči, in organizirati njih sodelovanje po povratku domov.

Medtem ko si ves zavezniški tisk na vzhodu in zapadu na vso moč prizadeva, da vsemu svetu prikaže čim vernejšo podobo nemških koncentracijskih taborišč, tega najresničnejšega pekla, ki ga pozna zgodovina, so bile med nami in ameriškim poveljstvom na delu sile, ki so - bodisi zavestno, bodisi iz nesposobnosti - izigrale izpolnitev ene naših najvažnejših nalog po osvobojenju.

L.Mrzol

BÜTGER JUSTIFICIRAN

Pre izvesnih vremena, kao što se naši drugovi dobro sećaju, američkoj vojnoj policiji uspelo je da uhvati rapportführera Bötghera. Sudjenje ovom zločincu nije dugo trajalo. Svakod njegovih nedela bilo je više nego dovoljno da ga dovede na gubilište. Osudjen je na smrt vešanjem. Kazna je izvršena pre nekoliko dana. U toku ispitivanja priznao je da je po njegovoj naredbi prošlog oktobra ovde ubijeno 290 ruskih oficira. Više američkih vazduhoplovnih oficira i vojnika baceni su živi u oganj.

NOVI DINAR IN VOJNI DOBIČKARJI

BEOGRAD, 30. maja - Pripravlja se za vse ozemlje Jugoslavije vpeljati enotnega novoga dinarja in zamenjava vseh drugih denarnih sredstev z novo valuto. Izginile bodo torej kune, lire, marke in vsa ostala papirnata navlaka bivših okupatorjev. Prav tako se pripravlja tudi ureditev pokojnin drž. nameščencev.

BEOGRAD, 30. maja - Zabranjuje se uvoz ali izvoz nove jugoslovanske valute.

BEOGRAD, 30. maja - Novi zakon o odvzemu vojnih dobičkov odreja zaplenbo premoženja vseh vojnih dobičkarjev, ako to presega vrednost 25.000 dinarjev. Zakon o ohranitvi državnega imetja pa odreja funkcije ljudi, ki bodo državno imovino upravljali ter kazni zanje, ako dela ne bodo v redu vršili.

BEOGRAD, 30. maja - Senat beogradskega vseučilišča je izključil zaradi sodelovanja z okupatorji iz svoje srede 11 profesorjev in 1 docenta.

PARTIZANI NA ČESKEM

PRAGA, 30. maja - Tu je bilo osnovano "Udruženje partizanov", katerega pglavitna naloga bo, uničiti na čeških tleh vse ostanke hitlerizma.

MÜNCHEN, 30. maja - Vzpostavljene so zopet železniške zveze Münchena preko Stuttgarta na Ren, do Münberga in pa do Solnograda ter Berchtesgadna. Zaenkrat vozijo samo vojaški in tovarni vlaki za prehrano. Potniški promet bo odprt kasneje.

ANGLESKE IZGUBE

LONDON, 30. maja - V spodnji zbornici je objavil Churchill izgube, ki so jih utrpeli narodi angleškega imperija v evropski vojni. Te znašajo skupno 1.128.315 vojakov in častnikov, od teh 307.201 mrtvih, dočim so imele civilne osebe v Angliji 60.585 mrtvih in 230.231 ranjenih. - V prvi svetovni vojni je izgubil angleški imperij 3.286.090 vojakov, od teh nad 1 milijon mrtvih.

LONDON, 30. maja - Včeraj je bila bombardirana Yokohama, največje japonsko pristanišče. Nalet je izvedlo nad 400 trdnjav in spustilo na pristanišče nad 3200 t zažigalnih bomb.

NEW YORK, 30. maja - Costa Rica, Nicaragua, Venezuela in nekatere manjše države zahtevajo takojšnjo prekinitev diplomatskih odnosov vseh demokratskih držav s Španijo.

NERA NAŠEGA TRPLJENJA JE POLNA

"Tako je prav! Končno smo spregovorili tako, kakor se spodobi sinovcem tistega naroda, ki je razmeroma največ doprinesel k zmagi napredka in svobode nad mračnim nazadnjastvom in tiranijo." S takim in podobnimi stavki so si čejali včeraj tovariši duška, ko so prebrali jasne in odločne besede članka "V tretjem taborišču".

Mesec dni je minilo, kar nas je vojska velike demokratične Amerike rešila strašnega nihanja med življenjem in smrtjo. En mesec v človeškem življenju navadno ne pomeni mnogo. Za nas, osvobojene samo na papirju, pa pomeni po tolikih mesecih in letih najstrašnejšega suženjstva mnogo preveč, da bi mogli še nadalje molčati na vse to, kar se dogaja z nami v tem stokrat prokletem tretjem taborišču. Zdrav človek ne razume bolnega, bogatin ne reveža, svoboden ne sužnja. Edino to nerazumevanje bi utegnilo nekoliko pojasniti in opravičiti postopanje z nami. Noben drug tehten razlog tu ni mogoč. Američani nas in našega položaja, našega razpoloženja, našega silnega hrepenenja po rodni zemlji, po svojcih in po tako željeno pričakovani, tako krvavo zasluženi svobodi ne morejo razumeti. Prišli so k nam iz sveta, kjer poznajo le površno grozoto nacističnega in fašističnega nasilja. Mi, ki smo občutili te grozote na lastni koži, smo jim bili in smo jim še samo zanimiv predmet opazovanja, fotografiranja in filmanja. Poglobiti se v naše duševno stanje niso zmogli. Če bi bili tega zmogli, bi nam bili že ob svojem prihodu prinesli tisto pravo, resnično osvobodjenje, po kateri smo tako vroče hrepeneli in ki jo tudi z vso pravico zahtevamo. In storili bi bili vse, da bi nam bili že prve dni po končani vojni omogočili povratek v domovino. Toda to se žal ni zgodilo in zdaj, po enem mesecu čakanja, smo na slabšem, kakor smo bili takoj po prihodu ameriške vojske.

Mesec dni smo čakali in upali, prosili, trkali na vrata in pritiskali na ključke. A zdaj je mera našega trpljenja polna. Nič več ne more zdaj zahtevati od nas, naj molčimo in potrpežljivo čakamo še in še. Nič več, pravim, ki se moro vsaj nekoliko vživeti v naš položaj. A tisti, ki trenutno odločajo o naši usodi, so dolžni vsaj potruditi se, da bi nas razumeli. Naša beseda mora biti odslej jasna, glasna in razumljiva. Tovariši po blokkih se upravičeno vprašujejo: Kdaj bo konec te neznosne negotovosti? Kdaj pojdemo končno domov? Da, kdaj bo konec te zares neznosne, strašne negotovosti? Siti smo, do grla siti raznih neobveznih izjav in neizpolnjenih obljub. Sklicujoč se na humanost in ogromne žrtve, ki jih je doprinesla naša s krvjo prepojena rodna zemlja za zmago zavezniškega orožja, kličemo našim osvoboditeljem: Rešite nas tega počasnega duhovnega in telesnega umiranja, rešite nas moreče negotovosti, nezadostne, človeka nevredne hrane in bivališča! Potrudite se razumeti nas in vrnite nas naši izmučeni domovini, da bomo mogli posvetiti vse svoje moči njeni obnovi in izgradnji!

Mirno, disciplinirano in razsodno, a z vsem poudarkom bomo ponavljali ta svoj klic, dokler ne dobimo nanj jasnega in obveznega odgovora. Enako mirno in disciplinirano bomo pa tudi prepustili zgodovini pravično sodbo o tistih, ki bi ne hoteli olišati tega našega klica. J.Z.

DAHAVCI V VOJAŠNICI FREIMANN

315 mož broječa skupina naših tovarišev, ki se je 15. maja odpeljala z ameriški kamioni do kasarne Freimann-München, je poslala sem prvo številko svojega "Dachavca" z dne

22. maja. Vsega! smo novega novinarskega tovariša, predvsem pa občudujemo pridnost naših ljudi, ki so tako hitro šli na delo, si iz razvalin SS-ovskega gnezda napravili zares udoben dom in mu s svojim "Vestnikom" sedaj postavili še streho. Iz "Vestnika" in razgovora s tovarišem, ki ga je prinesel zvemo, da so jih Čehi in Italijani že zapustili, da pa je včeraj prišla od nas skupina 500 Poljakov, katerim bodo sledili še nadaljnji. Skupina, ki se ne želi vrniti v neznosne razmere v Dachavu, je svojo karantensko dobo z včerajšnjim dnem prestala in se bo lahko sedaj svobodno kretala v okolici. Nekaj članov glavnega odbora, ki so jih nedavno obiskali, jo bilo predstavljenih komandantu vojašnice capt. E.F. Winterju. Ta je o naši tamkajšnji skupini izjavil sledeče: "Jaz kot komandant tega taborišča sem z zadržanjem tukajšnje jugoslovanske kolonije nad vse zadovoljen ter ji za disciplino, podporo in odličen red, katerega je uvodila in ga še vzdržuje, izrekam svoje priznanje in zahvalo". Hrana je precej pičla, toda boljša od dahavske. Zjutraj čaj, opoldne 1/3 kruha in grah ali makaroni, tudi zdrob je včasih na jedilnem listu, zvečer pa kar ostane od poldneva, kajti vsaka soba kuha zase ker kuhinje še vedno niso popravljene. Od časa do časa dobe sir in margarino. Vsakdo ima svojo posteljo, oblečen pa je v SS-ovsko uniformo, ki ga ne navdušuje. Dolgo so bili brez radia in kakršnihkoli vesti. Sedaj pa že prirejajo skupaj z Rusi celo umetniške večere. Na razpolago sta jim tudi dve bolniški sobici, ki sta zaenkrat prazni. Ambulanta je prav dobro opremljena. Umrli je tov. Strgar iz Ljubljane.

MARŠAL TITO VROVČI V LJUBLJANI

LJUBLJANA, 30. maja - Maršal Tito je včeraj zvečer prisostvoval v Narodnem gledališču predstavi Smetanove opere "Prodana nevesta". Navzoči so bili tudi vsi člani slovenske narodne vlade. Občinstvo, ki je gledališče napolnilo do zadnjega kotička, je prirejalo maršalu gromovite ovacije.

LJUBLJANA, 30. maja - "Ljudska pravica", glasilo komunistične stranke za Slovenijo, prinaša izpod peresa Miška Kranjca lep pozdravni članek maršalu Titu ob prihodu v Ljubljano pod naslovom "Zagotovitev naše bodočnosti". Glasilo OF "Slovenski poročevalec" je prav tako priobčil ob prihodu maršala Tita daljši uvodnik in naslovil nanj pozdrave vsega slovenskega naroda.

RADEČE PRI ZIDANEM MOSTU, 30. maja - Veliko posestvo usmiljenk v bližini Radeč, ki so ga Nemci za časa okupacije izkoriščali, je sedaj prevzela občina; vaščani so na njen poziv obdelali takoj prvi teden že nad 70% zemljišča, ta teden pa bo obdelano vse.

BEOGRAD, 30. maja - Včeraj je izročil novi bolgarski poslanik Peter Todorov svoja poverljiva pisma v svečani avdijenci jugoslovanskim namestnikom ob prisotnosti podpredsednika zvezne vlade, Kardelja. Ob tej priliki je imel kratek nagovor na namestnike in je v njem izrekel željo, naj bi bilo sodelovanje obeh brat-skih narodov čimbolj v prid skupnosti. V imenu namestništva mu je odgovoril dr. Mandić, ki je poudaril željo, naj bi skupna borba najboljših sinov obeh narodov proti največjemu sovražniku Slovanov rodila tudi pri nadaljnjem skupnem delu največje uspehe. - Po oficijelnem sprejemu je Todorov ostal v družbi namestnikov in podpredsednika vlade še nad eno uro v prisrčnem razgovoru.

BEOGRAD, 30. maja - Srbska feder. vlada je vzela pobijanje nepismenosti kot nad vse vazno točko v svoj delovni razpored. Sedaj je bilo ustanovljenih že 1843 tečajev.

GENERAL RUKAVINA O NAŠOJ REPATRIACIJI

Šef jugoslovenske vojne misije u Parizu general-major Ivan Rukavina početkom meseca maja nalazio se u Beogradu i tom prilikom dao je za štampu sledeću izjavu:

U Francuskoj se nalazi oko 10 do 15 hiljada naših oslobodjenih zarobljenika, deportiranih i radnika, koji su oslobodjeni u prvim operacijama do Rajne. Ejendstvo koje se nalazi u Francuskoj biće repatriirano preko Marselja, dok će svi ostali moći da se vrate u Jugoslaviju tok otvaranjem suvozemne voze. Do sada je iz Francuske evakuisano oko 4000 ljudi.

Raznih zarobljenika, naših državljana, sa civilnim licima ima u Nemačkoj oko 400000.

Civilne deportirane osobe su dobrim delom Slovenci, iseljeni iz Slovenije i raseljeni po čitavoj Nemačkoj. Radnici su iz svih krajeva naše zemlje. Izvestan broj naših zarobljenika nalazi se u Švajcarskoj, gde su prebegli iz raznih logora Nemačke i Italije.

Zarobljenike u Francuskoj snabdevaju saveznici, dok su civilna lica na ishrani kod Francuza. U Nemačkoj ratni zarobljenike snabdevaju savezničke armije, dok civilna lica treba da snabdeva Nemačka iz svojih magacina, a u koliko to ona ne bude u stanju, treba da ih snabdeva UNRRA.

Životni uslovi u sredjenim i organizovanim logorima koji se nalaze u pozadini zadovoljavajući su, dok u neoslobodjenim logorima stanje još nije takvo. Intervencijom naših predstavnika i uz pomoć saveznika to će biti sredjeno.

Evakuacija većih kontingenta moći će da usledi nakon uspostave saobraćaja preko Austrije za Jugoslaviju. Najpreća pitanja koja stoje pred našim zarobljenicima jeste što hrane organizacija sadašnjih logora i sredjivanje hrane u njima, kao i uspostavljanje redovne veze sa zemljom. Mnogi već po godinu dana nisu dobili nikakva obaveštenja iz zemlje. Nadam se da će nam uspeti da brzo rešimo ta pitanja.

Težnja svih naših zemljaka jeste da se što pre vrate u svoju zemlju. Ovde treba naročito naglasiti da razni dražinovci i nedolasci nastoje da ometu povratak naših zarobljenika, vrbujući ih u radne jedinice, stranačku legiju i tome slično. Oni se pri tom služe i takvim bestidnim lažima, kako su porodiце svih zarobljenika postreljane, zbog toga što su njihovi očevi, braća i muževi dozvolili da ih zarobe Nemci.

Na raznim mestima u Nemačkoj, odmah nakon oslobodjenja, zarobljenici su formirali brigade sa težnjom da što pre budu upotrebljeni kao vojne formacije u našoj zemlji pri završnom oslobodjenju od fašista. Po svim logorima organizuje se intenzivan rad. Svi žele da se što bolje upoznaju sa prilikama u zemlji. Slušaju se vesti radio stanice Beograd, izdaju logorske novine, umnožava naša štampa koja tamo dolazi, organizuju se razni stručni kurzevi kao šoferski i slično. Naši zarobljenici i repatriirani žele da dodju što spremniji i da zemlji pomognu u njenoj izgradnji. Neki od naših logora, zaslugom najsavesnijih patriota, bili su tako dobro organizovani da su dobili pohvalu kao najbolje organizovani logori od svih koje su saveznici oslobodili.

Oslobodjen je i jedan ženski logor od 20.000 žena iz raznih krajeva Evrope - Jugoslavije, Francuske, Belgije, Holandije i drugih zemalja. Jedna poznata francuska antifašistkinja, koja se vratila iz logora izjavila je da su Jugoslovenke u tome logoru bile najizdržljivije, najenergичnije i najborbenije, da su svojom borbom služile za primer svima ostalima, podnašajući sa pesmom najteža mučenja od strane nemačkih fašista.

Spiskovi mnogih naših zarobljenika već se nalaze u Beogradu i biće postepeno objavljeni preko radio Beograda. S vremenom će biti poslani i ostali spiskovi. Javnost će odmah o tome biti obavještena, čim bude omogućeno dopisivanje. - (Tanjug)

S SEJE MEDNARODNEGA ODBORA

Nekatere narodne skupine su se pritožile nad dobijanjem obloke, nogavice i cevljev ženskam. Izgleda, da razdelitev ni bila pravična in da je bila favorizirana ona skupina, ki ima starešino. V tej zadevi se bo izvršila preiskava. Čevlji bodo še razdeljeni, ženskih oblek pa ni več.

V kleti DAW leži 12 sodov "nitra", zelo eksplozivne in strupene tekočine, ki se rabi za pleskanje. Zadnje soboto so jo ljudje pili, ker so mislili da je žganje. Pet jih je umrlo, drugi so zboleli. Ukrenjeno je, da se kaj sličnega ne bo ponovilo.

Preiskava proti dr. Nikoli Jokaribisu, bivšemu predsedniku grškega narodnega odbora, je dognala, da je bil od logalne grške vlade v Kajru obsojen na smrt, zaradi veleizdaje. Tesno je sodeloval z Nemci. Nemci ga niso zaprli iz političnih razlogov, ampak zaradi črne borze.

Ljudje so videli več SS-ovcev in oseb, ki so sodelovale z nacisti, v okolici taborišča. Te osebe je treba čimprej zapreti. Pismene podatke o njih je treba izročiti pristojni oblasti.

V zunanjem taborišču je hrana boljša kot v notranjem. V zadnjem se deli dvoje vrst juhe, ena je dobra, druga se sestoji skoraj samo iz vode. Vršila se bo preiskava. Pripravljanje in delitev hrane se bo nadzorovalo. Za nadzornika je imenovan predsednik Jugoslovanskega narodnega odbora univ. prof. dr. Vladeta Popović.

Francozi so dobili pakete Rdečega križa, ki so bili določeni zanje. Vsi drugi paketi Rdečega križa, ki so prispeli doslej za razne narode (vključno Jugoslovane), bodo razdeljeni med vse, tako da dobi en del kuhinja, drugi del bolnišnica in ostalek se razdeli neposredno med vse prebivalce taborišča. Kljub tej ureditvi, ki sloni na sporazumu oficirja ameriškega Rdečega križa s poljskim odborom, je razdelil ta odbor cigarete in čokolado samo Poljakom. Uvedena bo preiskava.

ZANIMIV GLAS IZ RIMA

20. maja - "Il nostro avventure" je objavil 24. maja članek "Rimljan odgovarja radiu Bari". V članku naglašja pisec, ki je rojen Rimljan in nad 20 let zaposlen v zastopništvu nekega tržaškega podjetja v Rimu, da so vse vesti, ki jih širi radio Bari o položaju v Trstu izmišljotina fašistov, ker vlada tamkaj popoln red in mir vse od časa, ko ga je zasedla jugoslovanska vojska. Vse življenje se vrača v normalno stanje, pač pa se je izvršilo čiščenje mesta od tistih, ki so za časa okupacije po Italiji in Nemčiji izvrševali velika grozodejstva nad Tržančani in Istrani in jim na vse načine grenili bedno življenje. Te čaka kazen, ki jim jo bodo izrekla zakonita sodišča. Glode Trsta samega pa postavlja člankar trditel, da je njegov razvoj zagotovljen edino v Jugoslaviji. Pisec zaključuje članek z vzklikom: "Živel avtonomni Trst v okviru federativne demokratske Titove Jugoslavije"!

INŽ. DIEHL NAM JE PRINESEL DOBRIH NOVIC

Vsak čas pričakujemo uradne delegacije, ki bo vodila naš povratek domov

Dachau, dne 30. maja - Danes popoldne se je tov. Inž. Diehl, ki je bil z odposlancem Jugoslovanskega narodnega odbora v Pragi odpotoval v Ljubljano, da uredi vse potrebno za naš povratek, vrnil v Dachau. V Ljubljano, kamor je potoval preko Katschberga in Podkorenskega sedla, je prispel v nedeljo popoldne. Takoj po prihodu je bil sprejet pri podpredsedniku naše federalne vlade dr. Francja Breclju, ki mu je sporočil, da je naša uradna delegacija za Dachau že sestavljena. V nji je med drugimi tudi dr. Mis, ki je bil s pisateljem Albrechtom in tovariši s prvim češkim transportom zapustil Dachau ter je v soboto, torej en dan pred tov. Diehlom dosegel Ljubljano. Ta delegacija je v ponedeljek zjutraj s tremi avtomobili - med njimi je eden poltovorni s cigaretami, zdravili, pošto in časopisi za nas - preko Maribora in preko ruskih linij krenila na pot. Ta delegacija mora biti vsak čas tja.

Nato je tov. Diehl obiskal tov. Jelačin-Baeblerjevo, ki ji je poverjeno vodstvo vsega repatrijacijskega dela. - Mi smo zato tu, je rekla, da pomagamo slehernemu povratniku, ne glede na njegovo narodnost, ki pride na naše ozemlje. Zato se razume, da bomo našim rojakom še s posebno pozornostjo pri- skočili na pomoč. Za sprejemne postaje so določeni Kranjska gora, Bled, Radovljica, Kranj in Tržič. Za bolnike iz Dachava smo rezervirali 500 postelj. - Zveze med Ljubljano in Beogradom so za zdaj še slabe. Naša federalna vlada je z Beogradom v stiku samo po radlu. Kar se naše repatrijacije tiče, pa je Ljubljana prejela vsa potrebna polnomočja osrednje vlade.

Nato se je Inž. Diehl sestal še z dr. Misom, da se pred njegovim odhodom porazgovorita o raznih tehničnih podrobnostih našega povratka. Kakor pripoveduje Inž. Diehl, je življenje v Ljubljani silno razgibano. Po velikem zborovanju na Kongresnem trgu je maršal Tito za nekaj dni ostal v naši prestolnici. Mesto samo pri bombardiranju ni mnogo trpelo. V kinematografih vrte ruske filme, za katere je med občinstvom veliko zanimanje. S prehrano so še težave, ker promet v celoti še ni obnovljen. Plačilno sredstvo so še stare italijanske lire, dotiskani pa so že mnogi dinarski bankovci s

četvornim besedilom: v slovenščini, srbo-hrvaščini z latinico in cirilico in v makedonsčini. Sedež predsedstva naše vlade je v nekdanji banski palači, posamezna ministrstva pa so nastanjena po raznih drugih palačah v mestu. Prosvetni minister je pisatelj Juš Kozak, tov. Vida Tomšičeva pa upravlja resor soc. politike. V splošnem vlada v mestu živo, zdravo razpoloženje. Begunje pa so spot polne, odkar zavezники vračajo pobegle belogardiste.

Ceste od Dachava do Ljubljane so v dobrem stanju, tako da za naš povratek ni nobenega zadržka več.

DR. VITO KRAIGHER - ŽRTEV BELIH

Dachau, dne 30. maja - Iz Ljubljano nas je dosegla tudi žalostna vest, da so belogardistični zločinci v zadnjih urah pred pobegom okrutno umorili enega najvidnejših voditeljev naše osvobodilne borbe dr. Vito Kraigherja. Hkratu so padli od zločinske roke tudi umrnostni zgodovinar, vseučiliški profesor dr. France Mesesnel, Anton Cop in Angela Dolharjeva. Padlim borcem za svobodo slovenskega naroda ohranimo časten spomin. Fašizmu - smrt!